

לקראת התנגשות: ארה"ב ואיראן מתבצרות בעמדותיהן ומצמצמות את שולי הביטחון בתקיפותיהן

written by מאיר בן שבת | 19.07.2026

"השטן הגדול" חשף שוב את פניו האמיתיות, הזדוניות והברוטליות. לעם האיראני ולציר ההתנגדות יש שיעורים בלתי נשכחים ללמד את וושינגטון¹ ? כך איים המנהיג העליון של איראן² מוג'תבא ח'מנאי. ליתר ביטחון הוא שיגר את איומיו בכתב, ממקום מחבואו. כמו בכירים נוספים, גם הוא הבהיר כי מזכר ההבנות שנחתם עם ארה"ב אינו תקף עוד.

במקביל לדיווחים על התארגנות אמריקנית להזרמת מטוסי קרב ותדלוק נוספים אל האזור, השלים פיקוד-המרכז של צבא ארה"ב את סבב התקיפות השמיני ברציפות נגד מטרות איראניות. התגובה האיראנית על כך לא אחרה לבוא. הפעם היא כוונה גם לעקבה בירדן, וליחכה את המרחב הישראלי.

איומיו של הנשיא טראמפ לתקוף גם תשתיות חיוניות דו-שימושיות באיראן, מתחילים להתממש. בינתיים במשורה ובקפידה, אך הכיוון ברור. התגובה האיראנית, נגד בנות בריתה האזוריות של ארה"ב, מנסה ליצור סימטריה ולעצב משוואה שתניא את וושינגטון מהחרפה נוספת. עד כה ללא הצלחה. גרף התקיפות מראה מגמה ברורה של הסלמה. גם אם כרגע היא מדודה, שולי הביטחון כבר פחות רחבים והסכנה להתלקחות גדלה.

מול איומיו של הנשיא האמריקני להכות בגשרים ובמתקני האנרגיה מהדהדים בטהראן את אזהרת דובר "הכוחות המזוינים האיראניים" כי התגובה לכך תהיה ב"תקיפה מוחצת רחבה והרסנית מאי-פעם של תשתיות באזור".

למרות ההסלמה, הנשיא טראמפ עדיין מעוניין בפתרון מדיני. הוא אומר זאת בקולו. זוהי מטרת הלחץ הצבאי-כלכלי המשולב. ואולם, החודש שחלף מאז נחתם "מזכר ההבנות", סייע להתפכחותו מהאופטימיות שהוגי המסמך ניסו לפזר סביבו.

טראמפ אמנם נקב בלוחות זמנים לתקיפת התשתיות באיראן, אך אין צורך לעמוד עם הסטופר ביד. שעון הזמנים בנושאים אלה, גמיש למדי. תפקידו העיקרי הוא לדרבן את המתווכים, שנראה כי גם הם איבדו תקווה לנוסחת פשרה שתהיה מקובלת.

בכירים איראניים מדגישים שעמדתם³ לא נתונה למשא ומתן. "מצר הורמוז שייך לאיראן ולעולם לא יחזור למה שהיה לפני המלחמה", הצהיר עלי אכבר ולאיטי, יועצו של המנהיג העליון.

בטהרן כמו בושינגטון לא מעוניינים בהסלמת המלחמה. מבחינתם, מצר הורמוז הוא מנוף הלחץ האפקטיבי היחיד שנותר להם מול ארה"ב. אם תופקע מהם השליטה עליו, הם יהיו נתונים לחלוטין לחסדיו של טראמפ במיוחד בסוגיות הכלכליות הקריטיות לשרידות השלטון. הם מותחים את החבל ומקווים שלא יקרע. ואולם, לטראמפ אין ברירה מלבד שבירת התנגדותם. עבורו, פתיחתו של המיצר הייתה הרווח העיקרי אם לא היחיד שקיבל מ"מזכר ההבנות". אם יכנע בסוגיה זו, אפשר רק לדמיין איך ייראה המשא ומתן על סוגיות הגרעין המורכבות.

מבחינתו של טראמפ, הפסקת האש עם איראן, אפשרה לחגוג בשקט את יום העצמאות ה-250 לארה"ב, את יום הולדתו ה-80 של הנשיא ואת משחקי המונדיאל, היא הקלה ² גם אם זמנית ³ על האנרגיה ועל הכלכלה העולמית. לא פחות חשוב מכך ⁴ היא טענה את מצבר הלגיטימציה האמריקני והוציאה מחוץ למשחק ⁵ גם אם זמנית ⁶ את ישראל, שמעורבותה הופכת את המערכה לעצימה ורחבה יותר. עתה, הוא משוחרר יותר ביכולתו לקבל החלטות בסוגיית איראן, הגם שבחירות-האמצע עדיין מהוות שיקול.

אם הוא יחליט להרחיב את הלחימה ויתקוף כהבטחתו תחנות כוח, גשרים, מתקני אנרגיה ותשתיות אזרחיות חיוניות באיראן תהיה זו נקודת מפנה קריטית במלחמה. משמעותו של מהלך כזה היא מעבר מתקיפת מטרות צבאיות ושלטוניות לפגיעה ישירה ביציבות המדינה ובמרקם החיים האזרחי בה. הנזק התפקודי שתקיפה כזו תגרום, יערער עוד יותר את עמידות השלטון. ברמה הגלובאלית ⁷ התפתחות כזו תביא להחמרה של המשבר הכלכלי והאנרגטי העולמי. במישור האזורי היא תוביל לתגובת שרשרת ול"מלחמת תשתיות". אשר לישראל, יש להניח, שתקיפה כזו תכניס אותה למערכה.

חלופה נוספת שעומדת לרשות טראמפ היא הפעלת לחץ מתמשך משולב ⁸ כלכלי וצבאי בעוצמה קבועה או מסלימה לאורך זמן אך בגבולות ברורים, מבלי לתקוף תשתיות אזרחיות. חסרונה של חלופה זו נעוץ במשך הזמן הארוך שנדרש בה כדי להשיג תוצאות וכן בסיכונים לאובדן שליטה כתוצאה מאירועים נקודתיים, כמו זה שהיה בתקיפה בירדן. קשה לדעת אם בדרך זו טראמפ יצליח לכופף את ידי המשטר בטהראן עוד לפני בחירות האמצע. מה שברור הוא כי פעולה בדרך זו תסייע להחליש את המשטר ולחדש את המוטיבציות הכלכליות למחאה הפנימית נגדו.

ישראל צריכה להניח שבמוקדם או במאוחר היא תצורף למערכה או תצטרף אליה. בין ישירות מול איראן, בין מול גרורותיה ⁹ החיזבאללה בלבנון או החות'ים. אסור ששיקולי הבחירות ישפיעו בעניין זה: לא לדחيفا לכך ולא להימנעות מכך. את חלון הזמן כדאי לנצל להתכוננות מול מגוון התרחישים ולשיפור המוכנות. בהגנה ובהתקפה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 20 ביולי 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.